

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puskarski

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Jolanta Włostowska

w sprawie D. B.

skazanego za czyny z art. 56 § 1 k.k.s. i in.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w dniu 29 lipca 2024 r.
kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego
od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu
z dnia 15 grudnia 2023 r., sygn. akt XVII Ka 1184/23,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu
z dnia 21 lipca 2023 r., sygn. akt VI K 130/23,

Na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. uchyla zaskarżony wyrok i
przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Marek Pietruszyński

Jarosław Matras

Zbigniew Puskarski

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 lipca 2023 r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie
o sygn. akt VI K 130/23 skazał D. B. za:

1/ przestępstwo z art. 56 § 1 k.k.s. w zb. a art. 62 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s.,
przyjmując jako podstawę wymiaru kary art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. i wymierzył mu karę

roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę 200 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na 100 zł;

2/ przestępstwo z art. 271a § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i na podstawie art. 271a § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrokiem tym orzeczono karę łączną dwóch lat pozbawienia wolności i orzeczono o dowodach rzeczowych oraz kosztach procesu (pkt 4 i 5 wyroku).

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego oraz prokurator, przy czym prokurator zaskarżył wyrok na niekorzyść w zakresie orzeczenia o karze.

Po rozpoznaniu tych apelacji Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 15 grudnia 2023 r., sygn. akt XVII Ka 1184/23, uchylił rozstrzygnięcie w pkt 3 wyroku dotyczące kary łącznej, a w miejsce tego rozstrzygnięcia na podstawie art. 8 § 2 k.k.s. wskazał, że z kar wymierzonych w pkt 1 i 2 wyroku wykonaniu podlega kara orzeczona w pkt 1; w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu rażące naruszenie przepisów: art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. (zarzut 1 kasacji), art. 424 § 1 k.p.k. (zarzut 2 kasacji) oraz art. 8 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 113 k.k.s. (zarzut 3 kasacji). W konkluzji kasacji wniósł o uchylenie wyroku i uniewinnienie „obwinionej”, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesienie kasacji skutkowało uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym Sądowi Okręgowemu w Poznaniu. Podstawą do wydania orzeczenia kasatoryjnego nie była trafność zarzutów kasacji, ale zaistnienie w postępowaniu odwoławczym uchybienia wskazanego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., które to uchybienie musi brane być pod uwagę z urzędu, stosownie do treści art. 536 k.p.k. Z kolei, istnienie uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k. kwalifikuje rozpoznanie sprawy na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Odnosząc się do stwierdzonego uchybienia Sąd Najwyższy musi wskazać, że jego istotą było orzekanie w składzie sądu odwoławczego przez sędziego X.Y., który to sędzia został już oceniony w innej sprawie kasacyjnej (I KK 240/23) jako sędzia, który nie gwarantuje spełnienia standardu niezawisłości i bezstronności sędziego, a inaczej rzecz ujmując, co do niego obalone zostało - w obszarze postrzegania przez obiektywnego i postronnego obserwatora – domniemanie jego

niezawisłości i niezależności. Podstawy normatywne do przeprowadzenia – także z urzędu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. w sprawie I KZP 2/22) – takiego testu zostały już wielokrotnie wskazane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a zatem nie ma potrzeby ich powtarzania, wystarczy w tym zakresie odesłanie do uzasadnień wskazanych orzeczeń (por. np. wyroki Sądu Najwyższego w sprawach: III KK 404/21, OSNK 2023, poz. 5-6, poz. 22; II KK 206/21; III KK 193/20; II KK 434/23; V KK 17/23; III KK 185/23; III KK 189/24). We wskazanych orzeczeniach Sądu Najwyższego przytaczane są także orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC – por. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19, z dnia 8 listopada 2021 r., Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, skargi nr 49868/19 i 57511/19, z dnia 3 lutego 2022 r., Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce, skarga nr 1469/20, z dnia 15 marca 2022 r. Grzęda przeciwko Polsce, skarga 43572/18, z dnia 23 listopada 2023 r., Wałęsa przeciwko Polsce, skarga nr 50849/21), które w zakresie wyłożenia jednego z elementów standardu z art. 6 ust.1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (EKPC), tj. prawa do rozpoznania sprawy przez niezależny i bezstronny sąd ustanowiony ustawą, mają przecież charakter wyłączny w zakresie wykładni normy traktatowej (EKPC), a z uwagi na treść art. 91 ust. 2 Konstytucji RP są z kolei wiążące dla wszystkich sędziów co do treści normy zawartej w art. 6 ust. 1 EKPC, wyłożonej w tych orzeczeniach.

Bazując zatem na takiej podstawie normatywnej wskazać należy, że Sąd Najwyższy w obecnym składzie w całości akceptuje argumentację dotyczącą sędziego X.Y., zawartą w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego w sprawie I KK 240/23. Wystarczy krótko wskazać, że:

- sędzia X.Y. zgłosił się do konkursu na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w P. w związku z obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia [...] o wolnych stanowiskach sędziowskich ([...]);
- przed tym zgłoszeniem udzielił poparcia kandydaturze sędziego M. J. na członka Krajowej Rady Sądownictwa (KRS) (strona internetowa SejmuRP:[...]); zgłoszenie wpłynęło do sekretariatu Marszałka Sejmu w dniu [...];
- po udzieleniu poparcia M. J. w kandydowaniu na członka KRS, a tym samym wzięciu udziału w przedsięwzięciu, które miało na celu stworzenie ciała podporządkowanego władzy politycznej, a zatem, ułatwiającego prowadzenie dalszego zamachu na niezależność sądów i niezawisłość sędziów, sędzia X.Y. został przez Ministra Sprawiedliwości delegowany do pełnienia czynności sędziego w Sądzie Okręgowym w P., zaś z dniem [...] Minister Sprawiedliwości powierzył mu obowiązki sędziego Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...];

- przed zakończeniem procedury nominacji na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w P., w okresie pomiędzy [...] (data obwieszczenia Marszałka Sejmu RP o [...]) a [...] (data wpływu zgłoszenia do sekretariatu Marszałka Sejmu RP), sędzia X.Y. udzielił poparcia sędziemu Ł. P. kandydującemu do Krajowej Rady Sądownictwa;
- kandydatura sędziego X.Y. została zaopiniowana przez Kolegium Sądu Apelacyjnego w [...]. w dniach [...] jednogłośnie pozytywnie ([...]), przy czym na posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Apelacji [...] w dniu [...] sędzia X.Y. uzyskał jedynie [...] głosów „za” przy [...] głosach „przeciw” i [...] głosach „wstrzymujących się”. W trakcie posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa w dniu [...] uzyskał on [...] głosów „za”, bez głosów „przeciw”, przy [...] głosach „wstrzymujących się”;
- uchwałą nr [...] z dnia [...] Krajowa Rada Sądownictwa przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie sędziego X.Y. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w P. Z uzasadnienia uchwały wynika, że ocena kwalifikacji sędziego X.Y. obejmowała jedynie rok [...], a zatem rok, w którym rozpoczął on dopiero delegację w Sądzie Okręgowym w P., „stąd też nie można było ocenić sprawności Pana X.Y. przy rozpoznawaniu spraw bardziej złożonych dowodowo, czy też wieloosobowych” (s. 20 uchwały);
- z dniem [...], J. M. wykonujący obowiązki Prezesa Izby Dyscyplinarnej działającej wówczas przy Sądzie Najwyższym, powierzył sędziemu X.Y. (sędziemu sądu rejonowego) funkcję Prezesa Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...].;
- X.Y. została ponadto powierzona funkcja Prezesa Sądu Rejonowego [...] w P.;
- postanowieniem z dnia [...] Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda powołał sędziego X.Y. na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w P. (M.P. z [...]);
- w [...] sędzia X.Y. poparł trzech kandydatów na członków Krajowej Rady Sądownictwa: M. J., Ł. P. oraz J. D. (strona internetowa Sejmu RP: [...]);
- w [...] jako sędzia Sądu Okręgowego w P. został przez Ministra Sprawiedliwości powołany do pełnienia funkcji Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]. Jednocześnie podjął dalsze starania o awans zawodowy zgłaszając się do konkursu na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w [...], ogłoszonego w związku z obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia [...] o wolnych stanowiskach sędziowskich (M.P. z [...]);

- sędzia X.Y. jako przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości brał udział w komisjach egzaminacyjnych do spraw aplikacji radcowskiej ([...]) oraz do przeprowadzenia egzaminu radcowskiego ([...]). Warto nadmienić, że w latach [...] – tj. chronologicznie po tym, jak zgłosił się do konkursu na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w P. – pełnił funkcję przewodniczącego komisji. Sędzia X.Y. był również powołany w skład komisji egzaminacyjnej do przeprowadzenia egzaminu sędziowskiego w [...] r.

Już tylko te, wskazane powyżej okoliczności (szersza argumentacja przedstawiona jest w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego w sprawie I KK 240/23) prowadzą do oczywistego wniosku, że bezpośrednio po podpisaniu listy poparcia dla sędziego J., a tym samym legitymizacji naruszenia porządku prawnego w Polsce, sędzia X.Y. uzyskał od władzy wykonawczej określone profity za swoje działanie, tj. delegację do sądu okręgowego, następnie rozpoczął (zakończone sukcesem) starania o stanowisko sędziego sądu okręgowego, został sędzią sądu dyscyplinarnego, a następnie prezesem tego sądu przy Sądzie Apelacyjnym w [...]. (będąc wciąż sędzią sądu rejonowego), a dalej - w krótkim czasie uzyskał stanowisko prezesa sądu rejonowego, by wreszcie w [...] uzyskać stanowisko prezesa sądu apelacyjnego. Nie przeszkadzało mu w podpisywaniu list poparcia dla sędziów kandydujących do Krajowej Rady Sądownictwa, to że w tym czasie Wielka Izba Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w dniu 19 listopada 2019 r. wydała wyrok określający status prawny Krajowej Rady Sądownictwa, a w przypadku poparcia list w 2022 r. znane musiały być już mu wiążące wyroki ETPCz: z dnia 22 lipca 2021 r., w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), z dnia 8 listopada 2021 r., Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (skargi nr 49868/19 i 57511/19).

To wszystko prowadzi do wniosku, że sędzia X.Y. „nie tylko zaakceptował działania władzy ustawodawczej i wykonawczej mającej na celu instrumentalne wykorzystanie władzy sądowniczej, „wydrążenie” instytucji państwa prawnego z ich ustrojowych funkcji (vide modelowo: Trybunał Konstytucyjny), chaos prawny oraz podporządkowanie sądownictwa interesom politycznym, ale również swoimi działaniami afirmował uzależnienie sądów od władzy wykonawczej. Szczęólnego podkreślenia wymaga to, że działania legitymizujące naruszenia prawa dokonane przez ówczesnych przedstawicieli władzy ustawodawczej i wykonawczej były równoznaczne z osiągnięciem przez sędziego X.Y. nie tylko realnych korzyści osobistych (awanse i stanowiska; zmniejszony przydział spraw), ale również majątkowych (dodatkowe wynagrodzenia wynikające z pełnionych funkcji).” – por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 6 czerwca 2024 r., I KK 240/23).

W konkluzji te wszystkie okoliczności wskazują na bardzo silne powiązania sędziego X.Y. z władzą wykonawczą, która w latach 2018-2023 (do 14 grudnia 2023 r.) podjęła i realizowała działania zmierzające do podporządkowania sobie władzy sądowniczej, a sędzia ten w działaniach tych wziął

czynny udział, czerpiąc przy tym nie tylko profity zawodowe. W sytuacji, gdy doszło do zmaterializowania się uzasadnionych wątpliwości odnośnie do instytucjonalnej bezstronności wskazanego sędziego – do którego to kryterium nawiązano na wstępie niniejszych rozważań – i przełamania zasady domniemania bezstronności i niezawisłości tego sędziego, w sytuacji gdy doszło do wydania wyroku skazującego, gdzie autorem aktu oskarżenia był prokurator podległy wówczas Ministrowi Sprawiedliwości, który inicjował wszystkie zmiany, których celem miało być podporządkowanie władzy wykonawczej władzy sądowniczej, sąd odwoławczy z udziałem sędziego X.Y. był nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Z tych powodów należało kasację uwzględnić z powodu zaistnienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. a ta okoliczność wyłącza potrzebę rozważania zarzutów postawionych w kasacji.

Marek Pietruszyński Jarosław Matras Zbigniew Puskarski

[J.I.]

[a.ł.]